

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

Природничо-географічний факультет
Мелітопольський відділ Українського географічного товариства
Науково-дослідна лабораторія рекреаційної географії та туризму
Лабораторія дослідження історії Південної України

**«НАУКОВЕ СЬОГОДЕННЯ: ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ РЕГІОНАЛЬНОЇ
НАУКИ»**

*Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції
(м. Запоріжжя, 17 листопада 2023 р)*

Запоріжжя-Мелітополь - 2023

УДК 502+338+379.85+55+91+93+94+811+327

Н 34

*Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького
(протокол №6 від 08.12.2023 року)*

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Наукове сьогодні: перспективи розвитку регіональної науки» (м. Запоріжжя, 17 листопада 2023 р.) / Уклад.: Л.І. Полякова, В.В. Цибульська, О.В. Непша, І.А. Донець. Запоріжжя-Мелітополь: МДПУ імені Богдана Хмельницького, 2023. 459 с.

В збірнику представлені матеріали доповідей учасників Всеукраїнської науково-практичної конференції «Наукове сьогодні: перспективи розвитку регіональної науки», яка проходила в режимі онлайн 17 листопада 2023 року. На конференції обговорювалися сучасні наукові дослідження у галузі права, історії, географії та туризму, а також фізичної культури, спорту та здоров'я людини

Матеріали доповідей подано в авторській редакції. Погляд редакційної колегії збірника не завжди співпадає з позицією авторів опублікованих матеріалів. Автори повністю відповідають за наукову добросесність, стилістику та орфографію, точність наведених фактів, цитат, власних імен, дат та інших відомостей.

Нечет В.В., Дьячкова А.В. <i>Фізичні властивості чорноземних ґрунтів території Запорізької області</i>	122
Опашко Г.І. <i>Функціональне зонування території національного природного парку «Приазовський»</i>	125
Отченашенко Д.В., Цапенко М.О. <i>Неметалеві корисні копалини Запорізької області</i>	128
Прохорова Л.А., Тоцька Д.В. <i>Солотвинське родовище кам'яної солі з точки зору геолого-геоморфологічної та соціально-історичної особливостей формування соляних промислів Карпат</i>	132
Сапога Л.М. <i>Проектна діяльність на уроці географії</i>	137
Сидоренко Т.В. <i>Проектні технології в курсі шкільної географічної освіти</i>	142
Сурядна Н.М. <i>Біогеографічні наслідки впливу каховської катастрофи на фауну півдня України</i>	146
Циганок К.В. <i>Сонячна енергетика як перспективна галузь електроенергетики України</i>	151
Щукіна М.О., Луковецька Т.О., Фурса В.О. <i>Соціальна інтеграція внутрішньо переміщених осіб</i>	153

РОЗДІЛ 2. ТУРИЗМ ТА КРАЄЗНАВСТВО

Альтгайм Л.Б., Озеруга О.М. <i>Історичні та економічні передумови формування екскурсійного потенціалу міста Вараи Рівненської області</i>	157
Альтгайм Л.Б., Падух В.І. <i>Передумови та особливості діяльності санаторно-курортних закладів Івано-Франківської області</i>	161
Арсененко І.А., Арабаджи О.С., Донець І.А., Донченко Л.М. <i>Природна та культурна спадщина як важливий туристичний ресурс</i>	165
Арсененко І.А., Донець І.А., Донченко Л.М., Суворова О.В. <i>Актуальні проблеми та перспективи розвитку ринку туристичних послуг в Україні</i>	169
Арсененко І.А., Донець І.А., Левада О.М., Малахова О.В. <i>Заклади культури та мистецтва як складова формування креативних індустрій, сфери</i>	173

1. Вараш... Місто над Стиром. URL: <https://varash-rada.gov.ua/misto/istoriya/19-istoriya-mista> (дата звернення: 23.09.2023)
2. Місто, збудоване з нуля. URL: <https://find-way.com.ua/oblast/rivnenska/varash-kuznetsovsk> (дата звернення: 23.09.2023)
3. Сайт міста Вараш. URL: <https://mistaua.com/> (дата звернення: 21.09.2023)
4. Цинкаловський О. Стара Волинь і Волинське Полісся. Краєзнавчий словник – від найдавніших часів до 1914 року. Т. 1. Вінніпег: Товариство «Волинь», 1984. 610 с.

ПЕРЕДУМОВИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ САНАТОРНО-КУРОРТНИХ ЗАКЛАДІВ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

к. геогр. н., доцент Альтгайм Л.Б.

магістрантка Падух В.І.

Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка

В Івано-Франківській області значне місце у використанні природно-ресурсного потенціалу належить санаторно-курортному лікуванню. Поряд із природними у регіоні велике значення мають історико-культурні рекреаційні ресурси: історичні, історично-архітектурні пам'ятки, визначні місця, традиційні народні промисли і ремесла, пам'ятки народної творчості. Тут є багато старовинних церков та інших культових споруд. Все це також сприяє розвитку рекреації та оздоровчого туризму. У Яремчі, Ворохті, Косові та інших пунктах функціонують кліматолікувальні санаторії.

В області туристів приваблюють Українські Карпати із їх сприятливими природними умовами і багатими лікувальними ресурсами, тому цей регіон відноситься до найбільш перспективних рекреаційних районів України. Тут можна виділити дві основні групи природних рекреаційних ресурсів: санаторно-курортного лікування (або лікувальні); туризму і активного відпочинку.

Саме ці ресурси служать базою розвитку всіх субгалузей рекреаційного комплексу області, наприклад, у групі природних лікувальних ресурсів такими галузями є бальнео-, грязево-, озокерито- і кліматолікування, забезпечення запасами мінеральних вод, лікувальних грязей, озокериту, а також лікувальними властивостями клімату[4].

Крім родовищ з експлуатаційними запасами лікувальних мінеральних вод у регіоні є також перспективні родовища для рекреаційного використання. Це води джерел із високим вмістом органічних речовин на курортах Шешори, Мізунь, Буркут, родовища сульфідних та йодово-бромних водвод у селі Коршів Івано-Франківській області. Поклади озокериту є також у селах Дзвиняч і Старуня. Озокерит має низьку теплопровідність і велику теплоємність. При переході із розплавленого стану у твердий стан вивільняє велику кількість тепла, яке лікує перелік хвороб. Можливість багаторазового використання навіть при малій його кількості дозволяє забезпечити лікувальними процедурами багатьох пацієнтів. Озокерит легко транспортується і використовується не тільки санаторно-курортними закладами регіону, але й вивозиться за його межі, реалізується через аптечну мережу.

Кліматолікувальні ресурси області виступають не тільки як чинник, який сприяє проведенню різних видів відпочинку на відкритому повітрі. Позитивні зміни, які виникають в організмі людини під дією погодних умов, характеризують клімат і як лікувальний чинник. Найбільш цінні у цьому відношенні кліматичні умови гірських територій області. У горах, особливо у захищених хребтами міжгірних западинах, різкість зміни погоди, яка супроводжується раптовими перепадами температури і вологості повітря, швидкості вітру, зменшується. Цей чинник разом із чистотою атмосферного повітря і наявністю у ньому великої кількості фітонцидів, позитивно діє на хворих туберкульозом, не туберкульозними захворюваннями органів дихання, функціональними захворюваннями нервової і серцево-судинної системи. До сприятливих для кліматотерапії відносяться безморозні і морозні типи погоди. Середньомісячна і річна кількість днів із сприятливими для проведення кліматолікування у гірських районах області свідчать про те, що біокліматичні умови

більшості западин є сприятливими для відпочинку і лікування і за цими показниками мало чим відрізняються від популярних гірських курортів Європи.

Прикарпатський регіон є індустріально-аграрним районом України, у структурі господарства якого домінуюче місце займає промисловість. Сьогодні вона переживає глибоку кризу, вихід із якої у першу чергу пов'язується із закінченням війни. Саме у контексті структурної трансформації господарства регіону у післявоєнні роки і потрібно розглядати майбутнє рекреації. Великий вплив на розміщення лікувально-оздоровчих закладів і курортних комплексів у гірських умовах мають особливості наявних транспортних зв'язків. Із метою ефективного розвитку рекреації у регіоні слід враховувати особливості доставки потоків рекреантів із вузлових станцій в оздоровчі заклади. Тут основним видом магістрального транспорту є залізничний із відносно великими станціями в Яремчі та Івано-Франківську. Основним транспортним засобом, який безпосередньо перевозить людей на курортно-рекреаційний об'єкт є автобус. Мережа автомобільних шляхів у гірських районах порівняно густа і зв'язує майже всі пункти.

Наявність природних рекреаційних ресурсів області, сприятливий клімат, джерела мінеральних вод і запаси лікувальних грязей стали передумовами створення кліматичних курортів (Косів, Ворохта, Черче, Яремче та ін.), які зосереджені переважно у південно-східній частині області.

Косів - санаторій являє собою спеціалізований лікувально-профілактичний заклад, який пропонує медичне лікування захворювань верхніх дихальних шляхів (тонзиліт, гайморит, фарингіт, трахеїт), неспецифічні захворювання легень (після пневмонії), гайморит, отит. а також зараз оздоровлює дітей та підлітків, які постраждали внаслідок війни. Він розрахований на велику кількість пацієнтів. У санаторії функціонують необхідні лікувальні кабінети, оснащені медичним і діагностичним устаткуванням: фізіотерапевтичний кабінет, стоматологічний кабінет, соляна кімната (спелотерапія), інгаляторій, кабінет функціональної діагностики, рентгенкабінет, кабінет інформаційної терапії, лікувальної фізкультури і масажу, клініко-діагностична лабораторія, кабінет гамма-спектрометрії, фітобар, бювет для відпуску води.[3]

Ворохта - кліматичний низько гірський курорт в Івано- Франківській області. Сприятливі кліматичні умови для лікування захворювань органів дихання туберкульозної і не туберкульозної етіології. Важливо, що Ворохта не є виключно зимовим центром туризму, тут найкращі умови для зеленого туризму — природа навколо, безліч визначних пам'яток та різноманітні екскурсії сприяють притоку туристів у решту пори року. Походи у гори, кінні прогулянки, збирання ягід та грибів, вивчення багатой історико-культурної та архітектурної спадщини, усамітнення на свіжому оздоровлюючому повітрі сприяють повноцінному відновленню внутрішньої енергії від робочих буднів та щоденної напруги [1].

Черче - бальнеогрязевий передгірський курорт. До природних лікувальних чинників входить: сульфідні мінеральні води, торф'яні пелоїди. Лікування захворювань опорно-рухового апарату, нервової системи, захворювання органів травлення, сечостатевої системи, органів дихання, кровообігу. Діючі відділення: відділення для реабілітації хворих, що перенесли травми та із захворювання опорно-рухового апарату; відділення реабілітації хворих із цереброваскулярною патологією; відділення медико-психологічної реабілітації для постраждалих учасників війни. Лікувальні процедури та діагностичні обстеження, що входять у вартість путівки: кліматолікування; сірководневі ванни; штучні ванни; грязелікування; апаратна фізіотерапія; лікувальний масаж; лікувальна фізкультура, а також механотерапія; невідкладна медична допомога; клінічні та біохімічні аналізи при основних захворюваннях; ЕКГ-обстеження; консультації лікарів. Лікувальні процедури та діагностичні обстеження що не входять у вартість путівки: лікувальний масаж; підводне витяжіння хребта; підводний душ-масаж; інгаляція; ароматерапія; джакузі [2].

Яремче - відомий низькогірний кліматичний та гірськолижний курорт, один із кращих серед численних оздоровчих комплексів. Тут є: клініко-біохімічна лабораторія; кабінети ультразвукової та функціональної діагностики; відділення озокерито-грязелікування; ванни; бювет мінеральних вод; інгаляторій; кабінети аероіонотерапії; гідротерапії; оксигенотерапії; дуоденального зондування; стоматологічний кабінет; відділення апаратної фізіотерапії [5].

Таким чином дана оцінка рекреаційного потенціалу Івано-Франківській області показує, що його якісні і кількісні параметри у поєднанні із географічними і економічними чинниками є важливими об'єктивними передумовами розвитку рекреаційної галузі області. Рекреаційно-туристичний потенціал будь-якої території характеризується наявністю рекреаційних ресурсів, їх кількістю та різноманітністю.

Отже, маючи такий ресурсний потенціал, діяльність санаторно-курортних закладів повинна сприяти зміцненню економіки області, наповненню місцевого бюджету, зростанню добробуту місцевого населення, збереженню історико-культурної спадщини, піднесенню національного і духовного потенціалу регіону.

Список використаних джерел

1. Ворохта. URL: <https://restlib.com.ua/ru/karpaty/kyrortu/vorohta> (дата звернення: 14.09.2023)
2. ДП Санаторій «Черче» URL: <http://ukrzdrav.com/dp-sanatorij-cherche.html> (дата звернення: 14.09.2023)
3. 3. Косів місто-курорт з 2004 року. URL: <https://www.kosiv.in.ua/>(дата звернення: 15.09.2023)
4. Івано-Франківська область. Екологія і оптимізація природокористування. / Приходько М.М., Сав'юк В.О., Дмитраш Н.В. та ін. Івано-Франківськ, 1996. 137с.
5. Яремчанщина цікаві факти та легенди. URL.: <https://www.yaremcha.com.ua/>(дата звернення: 14.09.2023)

ПРИРОДНА ТА КУЛЬТУРНА СПАДЩИНА ЯК ВАЖЛИВИЙ ТУРИСТИЧНИЙ РЕСУРС

к.геогр.н., доцент Арсененко І.А.,

к.геогр.н., доцент Арабаджи О.С.,

к.геогр.н., доцент Донець І.А.,

к.геогр.н., доцент Донченко Л.М.

Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького

Наукове видання

Наукове сьогодні: стан та перспективи регіональних досліджень: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Запоріжжя, 17 листопада 2023 р.)

Редакційна колегія:

Полякова Лариса Іванівна – кандидат історичних наук, доцент, декан природничо-географічного факультету.

Цибульська Вікторія Вікторівна – кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент кафедри теорії та методики фізичного виховання і спорту, заступник декана природничо-географічного факультету з науково-дослідної роботи та міжнародного співробітництва

Непша Олександр Вікторович – старший викладач кафедри географії та туризму, заступник декана природничо-географічного факультету з організаційно-виховної роботи, питань практик і працевлаштування.

Донець Ірина Анатоліївна – кандидат географічних наук, доцент кафедри географії та туризму.

Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького
вул. Наукового містечка, 59, м. Запоріжжя, Запорізька область, Україна, 69000.
rectorat@mdpu.org.ua тел.(096) 21-61-372